

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova

IP Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni

„Aprob”

Director IP Colegiul de Medicină Veterinară
și Economie Agrară din Brătușeni

Gh. Frecăuțanu

2025

Curriculum la disciplina

F.05.O.015 Morfopatologie generală

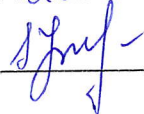
Specialitatea: *0841.1 Medicină veterinară*

Calificarea: *0841.1.1 Felcer veterinar/felceră veterinară*

Aprobat :

La ședința Consiliului metodico-științific al IP Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni

Proces verbal nr. 5 " 26 " iunie 2025

Director adjunct Slobodean I.

La ședința Catedrei de discipline zooveterinare al IP Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni

Proces verbal nr. 9 " 29 " mai 2025

Șef catedră Lupacescu Gh.

Autor:

Slobodean Igor, profesor de discipline veterinare, grad didactic întâi, IP Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni

Verenciuc Vera, profesoară de discipline veterinare, grad didactic doi, IP Colegiul de Medicină Veterinară și Economie Agrară din Brătușeni.

Recenzenți:

1. MANDRIC Marina, Director, Î.I. „Mandric Marina”
2. BARTIUC Roman, Director, S.R.L. „Bartiuc-Vet”
3. IAKOVLEV Victor, Director, Î.I. „V.I.Negrescu”

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<https://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

CUPRINS:

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea unității de curs pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale și rezultatele învățării	4
IV. Administrarea unității de curs	4
V. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	5
VI. Unitățile de învățare	5
VII. Studiu individual ghidat de profesor	6
VIII. Lucrările practice/de laborator recomandate	8
IX. Sugestii metodologice	8
X. Sugestii de evaluare	9
XI. Resurse necesare pentru atingerea rezultatelor învățării	10
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	12

I. Preliminarii

Curriculumul pentru unitatea de curs **F.05.O.015 Morfopatologie generală** este elaborat pentru planul de învățământ la specialitatea **0841.1 Medicină veterinară**, ediția 2022. Unitatea de curs se încadrează în aria componentei fundamentale și prevede 60 de ore total, distribuite în 30 ore contact direct (20 de ore teoretice și 10 ore lecții practice) și 30 ore studiu individual. Însușirea unității de curs se bazează de cunoștințele obținute la disciplinele *S.02.A.027 Limba latină*, *F.02.O.009 Anatomia animalelor*, *F.03.O.010 Fiziologia animalelor*, *F.04.O.012 Semiologie veterinară*.

Predarea acestei unități de curs prevede studierea legilor generale despre dezvoltarea și esența proceselor patologice în strânsă legătură cu modificările funcționale și structurale în organismul animal.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs **F.05.O.015 Morfopatologie generală** va conduce la dezvoltarea abilităților de stabilire a diagnosticului post-mortem prin aplicarea metodelor și utilajelor moderne, care au efect favorabil în diagnosticarea, tratarea și profilaxia patologiilor la animale și în asigurarea securității alimentare a țării, va permite viitorului specialist să se adapteze la condițiile noi de muncă, să monitorizeze întregul proces și să ia decizii competente în activitatea profesională.

Unitățile de învățare incluse în curriculum oferă profesorilor, din instituțiile de învățământ, posibilitatea de a-și elabora strategii proprii de proiectare și organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a competențelor ce corespund necesităților de perspectivă ale pieței muncii.

Unitatea de curs asigură formarea profesională în cadrul următoarelor unități de curs: *S.06.O.019 Morfopatologie specială*, *S.06.O.018 Obstetrică și ginecologie veterinară*, *F.05.O.016 Chirurgie operatorie*, *S.08.O.024 Boli parazitare*, *S.08.O.025 Boli infecțioase*, *S.07.O.023 Patologia medicală*.

III. Competențele profesionale și rezultatele învățării

Competența profesională din descrierea calificării

CPS 2. Organizarea procesului și locului de lucru.

CPS 4. Asigurarea condițiilor pentru realizarea analizelor de laborator.

CPS 8. Asigurarea asistenței veterinare.

Competențele profesionale specifice unității de curs

CS1. Caracterizarea bolii, cauzele și evoluția ei.

CS2. Determinarea modificărilor structurale în cazul proceselor patologice la diferite etape evolutive.

La sfârșitul studierii unității de curs elevii vor fi capabili să

R1. explice modul de desfășurare a principalelor procese patologice, utilizând terminologia științifică.

R2. determine modificările structurale în cazul proceselor patologice la diferite etape evolutive.

IV. Administrarea unității de curs

Semestrul	Numărul de ore				Forma de evaluare	Numărul de credite
	Total ore	Contact direct		Studiu individual		
		Teorie	Practică/ Laborator			
5	60	20	10	30	Examen	2

V. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. d/o	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total ore	Contact direct		Studiu individual
			Teorie	Practică/ Laborator	
1.	Nozologia generală	16	6	2	8
2.	Morfopatologia generală	44	14	8	22
	Total	60	20	10	30

VI. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Activități de învățare recomandate
1. Nozologia generală		
UC1. Recunoașterea semnelor clinice generale ale bolilor la animale.	1.1. Obiectul și sarcinile morfopatologiei. 1.2. Noțiuni despre sănătate, boală, reactivitate patologică, proces patologic, stare patologică. 1.3. Clasificarea bolilor. 1.4. Definiția etiologiei. Rolul etiologic în dezvoltarea procesului patologic. 1.5. Caracteristica excitanților patogeni și mecanismul de acțiune asupra organismului animalelor. 1.6. Influența factorilor mecanici, fizici, chimici. 1.7. Noțiuni despre patogeneză. Mecanismul dezvoltării bolii. 1.8. Căile de răspândire a factorilor nocivi în organism. 1.9. Mecanismele compensatorii ale însănătoșirii și restabilirii funcțiilor dereglate. 1.10. Reactivitatea și rezistența organismului. Formele de reactivitate și clasificarea lor. Acțiunea mediului ambiant asupra reactivității organismului. Dependența reactivității organismului de starea sistemului nervos, endocrin, specie, vârstă, gen, particularitățile individuale. 1.11. Sistemele de barieră ale organismelor.	A1. Estimarea sarcinilor morfopatologiei. A2. Definirea noțiunilor de reactivitate patologică, proces patologic, stare patologică. A3. Aprecierea clasificării bolilor. A4. Definirea noțiunii de etiologie. A5. Discuții despre descrierea excitanților patogeni. A6. Ilustrarea acțiunii factorilor mecanici, fizici, chimici. A7. Definirea noțiunii de patogeneză și mecanismul dezvoltării bolii. A8. Activitatea de brainstorming pentru a caracteriza căile de răspândire a factorilor nocivi în organism. A9. Descrierea restabilirii funcțiilor dereglate în urma proceselor morbide din organism. A10. Determinarea formelor de reactivitate. A11. Prezentare interactivă care să ilustreze importanța factorilor sistemelor de barieră ale organismului.

2.Morfopatologia generală		
UC2. Caracterizarea modificărilor structurale în cazul proceselor patologice la nivelul organelor și țesuturilor din organismul animal	2.1. Dereglările generale și locale ale circulației sanguine: hiperemia arterială, hiperemia venoasă, tromboza, embolia, staza, infarctul, hemoragia, sufiziunile sanguine, etiologia, felurile, prevenirea, condițiile de formare, mecanismul formării. 2.2. Definiția, etiologia, morfogeneza și morfopatologia necrozei și necrobiozei. 2.3. Clasificarea necrozelor (uscată, umedă, gangrena) și caracteristica lor morfologică. 2.4. Atrofia. 2.5. Morfologia proceselor de adaptare: hipertrofia, hiperplazia, metaplasia, transformarea. 2.6. Etiologia și morfogeneza inflamațiilor. 2.7. Semnele de bază ale inflamației. Patogeneza inflamației. 2.8. Schimbările în țesutul inflammat: alterarea, exudarea, proliferarea. 2.9. Dereglările regulației termice generale și locale. Hipertermia și hipotermia. 2.10. Clasificarea tumorilor. Structura tumorilor. Caracterele morfoclinice ale tumorilor benigne și maligne. 2.11. Etiopatogeneza malformațiilor. Factorii teratogeni. Mecanisme de acțiune a factorilor teratogeni.	A1. Recunoașterea dereglărilor generale și locale ale circulației sanguine. A2. Analiza definirea noțiunilor de necroză și necrobioză. A3. Prezentare interactivă care să ilustreze importanța factorilor caracteristicii morfologice a necrozelor. A4. Definirea noțiunii de atrofie. A5. Identificarea proceselor de adaptare. A6. Determinarea cauzelor inflamației. A7. Dezbateri pe tema semnelor inflamației. A8. Recunoașterea modificărilor în țesutul inflammat. A9. Caracterizarea dereglărilor regulației termice generale și locale. A10. Identificarea caracterelor morfoclinice a tumorilor. A11. Activitatea de brainstorming caracterizării malformațiilor.

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Număr de ore
Rezultatul învățării 1 Elevul va putea să identifice discipline interdependente cu Morfopatologie generală			

1.1. Perioadele bolii: însănătoșirea și trecerea la starea patologică sau moartea. Formele și caracterul lor de recurgere. 1.2. Acțiunea factorilor fizici: - temperatura scăzută, - radiația. Acțiunea factorilor biologici. 1.3. Noțiuni despre șoc și colaps. Mecanismul dezvoltării șocului, felurile lui. 1.3. Reactivitatea alergică, felurile ei, treptele și mecanismul dezvoltării.	Scheme a proceselor morfopatologice	Prezentarea schemelor	8
Rezultatul învățării 2 Studentul va fi capabil să caracterizeze factorii care influențează organismul din punct de vedere morfopatologic			
2.1. Dereglările circulației limfatice. 2.2. Evoluția și consecințele necrozei și a gangrenei. 2.3. Etiopatogeneza, patologie, proveniența și felurile atrofiei. 2.4. Distrofiile lipidice. - Lipomatoza. - Obezitatea. 2.5. Distrofiile minerale. - Concremente. - Pseudoconcremente. 2.6. Morfologia proceselor regenerative: regenerarea completă, incompletă, fiziologică, patologică și reparativă. 2.7. Regenerarea țesutului epitelial, conjunctiv și nervos. Procesul de vindecare a rănilor. 2.8. Clasificarea inflamațiilor: - Inflamațiile alterative. - Inflamațiile exudative. Inflamațiile proliferative. 2.9. Noțiunea despre febră. Etiologia și patogeneza febrei. Mecanismul ridicării temperaturii corpului animal în momentul febrei. Crizis și lizis la febră. Însemnătatea febrei pentru organism. 2.10. Etiologia și caracteristica tumorilor mezenchimale benigne și maligne. Etiomorfopatologia tumorilor epiteliale benigne și maligne. Etiologia și	Proiect de grup sub formă de PPT: <i>Particularități morfopatologice în dependență de noțiuni</i>	Prezentarea Proiectului de grup	22

caracteristica tumorilor neuroectodermice benigne și maligne. 2.11. Clasificarea malformațiilor. Anomalii generalizate și organice. Monștrii simpli și dubli.			
---	--	--	--

VIII. Lucrările practice / de laborator recomandate

1. Studiarea acțiunii factorilor patogeni ai mediului extern asupra organismului.
2. Reproducerea hiperemiei arteriale, venoase și a anemiei locale la urechea iepurelui. Studiarea particularităților macro și microscopice a dereglărilor circulației sanguine pe cadavre, preparate histologice.
3. Studiarea necrozei, atrofiei și distrofiei după preparatele histologice, tablouri, desene, diapozitive, preparatele muzeice și de abator.
4. Reproducerea experimentală a inflamației la animalele mici. Studiarea proceselor inflamative în organe și țesuturi la animalele bolnave și pe material cadaveric.
5. Studiarea micro-și macro structurii tumorilor: mezenchimale benigne, epiteliale benigne, epiteliale maligne, tumorilor neuroectodermice.

IX. Sugestii metodologice

În realizarea scopului major al unității de curs un rol hotărâtor îl au strategiile de predare-învățare-evaluare.

În cadrul orelor la F.05.O.015 Morfopatologie generală se va pune accentul pe:

- oferirea de oportunități fiecărui elev de a-și valorifica potențialul intelectual, aptitudinile personale și experiența individuală;
- stimularea spiritului critic constructiv, a capacității de argumentare și de identificare a alternativelor;
- cultivarea independenței cognitive, a spontaneității și a autonomiei în învățare;

În acest context, avem grijă ca strategiile didactice:

- să fie relevante, adică să fie construite în baza unor situații reale din viața profesională;
- să fie inductive - elevii rezolvă probleme, iau decizii pe marginea unor cazuri/ probleme concrete, ca mai apoi să facă generalizări și pentru alte situații;
- să fie active - elevii învață prin acțiune;
- să fie bazate pe colaborare, adică să se desfășoare activități în grupuri și prin cooperare;
- să fie interactive - să se organizeze pe baza unor discuții dirijate și dezbateri;
- să fie critice - elevii sunt încurajați să-și expună punctele de vedere, să argumenteze.

Menționăm că strategia didactică în cadrul studierii F.05.O.015 Morfopatologie generală se construiește în funcție de:

- competențe;
- subiectul lecției;
- experiența profesorului;
- resursele utilizate;
- formele de organizare;
- tipul lecției.

Ne orientăm demersul de predare-învățare în perspectiva înțelegerii conexiunilor între: a învăța să știi / să cunoști, a învăța să faci, a învăța să muncești cu ceilalți, a învăța să fii, a învăța să te transformi pe tine și să schimbi societatea.

Se aplică strategii care formează treptat cunoștințele, capacitățile, atitudinile, deprinderile, pe care le implică competența dată, cu accent pe gândirea critică.

Ansamblul metodelor și procedeele didactice utilizate în procesul formării vor fi atât metodele tradiționale (explicația, demonstrația, prelegerile, conversația euristică), modificate și completate în funcție de subcompetențele propuse, cât și metodele moderne, interactive, orientate spre cultivarea interesului, motivației, activismului, colaborării sociale, spiritului de organizare, inițiativă, inventivitate și creativitate etc. Se va pune accentul pe metodele activ-participative (interactive) care sporesc potențialul intelectual al beneficiarilor prin angajarea unui efort personal în actul învățării.

Se vor utiliza forme de organizare flexibile și diversificate, specifice naturii conținuturilor și desfășurării activității cu elevii, care asigură o învățare formativă, operațională, acțională, de dezvoltare, axate pe formarea de capacități operaționale, procese psihice, deprinderi, atitudini, convingeri, valori, idealuri și aspirații, schimbări de mentalități. Se vor îmbina în mod specific, pentru diferitele situații metode și procedee cum sunt: studiul de caz, dezbaterile, brainstorming-ul, problematizarea, investigația, explorarea din unghiuri de vedere multiple, discuția panel, argumentarea și contraargumentarea, învățare academică independentă etc.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

În cadrul unității de curs **F.05.O.015 Morfopatologie generală** evaluarea va viza evidențierea eficacității activităților educaționale prin prisma raportului dintre cele proiectate și rezultatele obținute de către elevi în activitatea de învățare. Ea va viza aprecierea nivelului de dezvoltare la elevi a competențelor specifice disciplinei.

Evaluarea va avea o funcție pedagogică complexă:

- din perspectiva celui evaluat – de stimulare, de întărire a rezultatelor, de formare a unor abilități, de conștientizare a propriilor posibilități, de orientare profesională pozitivă;
- din perspectiva celui care evaluează – de apreciere a eficienței celor întreprinse de el și a modificărilor necesare pentru realizarea plenară a celor proiectate.

Evaluarea este administrată pe tot parcursul desfășurării procesului de instruire și își asumă funcțiile de a determina valoarea achizițiilor, nivelul rezultatelor; de a detecta punctele slabe ale învățării pentru a analiza metodele de predare și a adopta măsuri adecvate ameliorării sau optimizării procesului instructiv.

Frecvent și benefic sînt utilizate:

a) **evaluarea curentă** care se realizează prin chestionarea orală și diverse probe scrise: dictări-fușur, texte de traducere, de analiză și sinteză, extemporale etc. Este forma de evaluare care menține o anumită ritmicitate și mobilizează elevii la un efort sistematic;

b) **evaluarea formativă** poate fi integrată în mod constant, și operativ pe tot parcursul procesului instructiv. Practicarea acestui tip de evaluare pornește de la divizarea materiei în unități de conținuturi.

Evaluarea formativă este integrată prin proceduri tradiționale și moderne precum: observarea curentă (a comportamentelor elevilor), verificarea sistematică a temelor (scrise și orale) efectuate acasă și în sala de studii, întrebările de evaluare, exercițiile, analiza greșelilor, testele de autocontrol etc. Evaluarea formativă informează despre rezultatele parțiale. Prin evaluare formativă elevul și profesorul primesc un feedback continuu care contribuie la îmbunătățirea calității învățării și predării.

c) **evaluarea interactivă** se realizează de către profesor prin observația participativă a fiecărui membru al grupului în cazul în care se organizează învățarea interactivă (în grup) – metodă eficientă de însușire a informației.

d) **evaluarea sumativă** constă în susținerea examenului la finele semestrului V. Subiectele pentru examen se aprobă la ședința catedrei de discipline zooveterinare și se aduc la cunoștința elevilor cu o lună înainte de examen. La elaborarea subiectelor pentru evaluarea cunoștințelor se ține cont ca ele să poarte un caracter problematizat, pentru a aprecia gândirea logică și aplicarea cunoștințelor. Decizia evaluării finale este exprimată printr-o notă conform sistemului de apreciere de 10 puncte care permite promovarea elevului în etapa următoare a procesului didactic.

La examenul de promovare nu sunt admiși elevii cu media semestrială sub nota 5, precum și elevii care nu au recuperat absențele la lecțiile practice.

Nr	Produsele	Criteriile de evaluare a produselor
1	Rezumatul oral	- expunerea conținutului științific; - utilizarea formulării proprii, fără a distorsiona mesajului supus rezumării; - expunerea într-o structură logică și concisă; - folosirea limbajului de specialitate, exemplelor adecvate;
2	Studiu de caz	- corectitudinea interpretării studiului de caz propus; - corespunderea soluțiilor, ipotezelor cu rezolvarea adecvată a cazului analizat; - utilizarea limbajului de specialitate; - completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate; - originalitatea formulării și realizării studiului; - aprecierea critică; - rezolvarea corectă a problemei.
3	Testul docimologic	- corectitudinea răspunsurilor în conformitatea cu itemii și obiectivele sarcinilor; - scorurile însumate în corespundere cu baremul de corectare.
4	Chestionarea orală	- corectitudinea și completitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite; - coerența, logica; - fluența, siguranța, claritatea, acuratețea, originalitatea răspunsului
5	Fișe de lucru	- corectitudinea și rigoarea formulării răspunsurilor; - selectarea și structurarea logică a argumentelor; - utilizarea limbajului; - rezolvarea corectă a sarcinilor fișei - complexitatea formulării concluziilor.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a forma competențele profesionale planificate în cadrul unității de curs **F.05.O.015 Morfopatologie generală** trebuie asigurat un mediu de învățare autentic, relevant și centrat pe elev. Sala de curs va fi dotată cu mobilier, material didactic ilustrativ. Lucrările practice și de laborator se vor desfășura la clinica veterinară, ferma didactică și în laborator.

Laboratorul și clinica veterinară vor fi dotate cu utilaje, echipamente și materiale necesare pentru realizarea sarcinilor practice, în conformitate cu Nomenclatorul laboratorului.

Lista materialelor didactice: fișe tehnologice – instructive, instrucțiuni de lucru, acte normative ale Republicii Moldova referitoare la activitatea veterinară.

Nr. crt.	Denumirea	Cantitatea per elev	Cantitatea per sală de curs
a) Mobilier			
1.	Mese pentru elevi	0,5	13
2.	Scaune	1	26
3.	Masă pentru profesor/pupitru	-	1
4.	Tablă școlară		1
b) Instrumente și dispozitive			
5.	Laptop cu conexiune la internet sau Wi-Fi	-	1
6.	Proiector multimedia/televizor smart/tablă interactivă	-	1

Laboratorul va fi dotat cu utilaje, reactivi chimici, veselă de laborator, materiale necesare pentru realizarea sarcinilor practice, în conformitate cu Nomenclatorul laboratorului.

Suprafața totală a laboratorului – 54 m²

Suprafața pentru un elev – 2,5 m²

Numărul locurilor de lucru - 20

Nr. crt.	Denumirea	Cantitatea per elev	Cantitatea per atelier
a) Echipamente			
1.	Halate	1	20
2.	Mănuși	1 pereche	20 perechi
3.	Bonete	1	20
4.	Ciubote	1	20
5.	Șorț	1	20
6.	Șervet	1	20
b) Mobilier și tehnică sanitară			
7.	Mese	0,5	10
8.	Scaune	1	25
c) Utilaj tehnologic			
9.	Balanța analitică		2
10.	Baie de apă		2
11.	Termostat biologic		1
12.	Reșou electric		1
13.	Termostat biologic		1
14.	Analizator hematologic		2
15.	Termofoare		2
16.	Cameră climatică		1
17.	Centrifugă		2

18.	Balanță electrică		1
d) Instrumente și dispozitive			
19.	Microscoape trinoculare	1	25
e) Inventar și ustensile			
20.	trusa necropsică	1	20
21.	Termometre		6
22.	Lame		20
23.	Lamele		10
24.	Micropreparate		10
25.	Macropreparate		1
26.	Cilindre gradate	1	20
27.	Eprubete	1	100
28.	Veselă gradată	1	20
29.	Veselă de laborator	1	20
30.	Pahare colectoare	-	1
31.	Soluții dezinfectante		10
32.	Alcool etilic		10
33.	Căldări		10
34.	Săpun		10
35.	Șervet		25

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. d/o	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/ procurată resursa
1	Bohățel, F. Ghid de examinare a animalelor.	Biblioteca Sala de lectură
2	Coțofan, Otilia Morfopatologie generală. – Iași: 1992. – 314 p.	
3	Cătoi C. Anatomie patologică specială. Vol. I – Cluj-Napoca: Ed. Academic Pres, 2006. - 450 p.	
4	Ciurea, V. Anatomia patologică și prosectura. București 1978.	
5	Coman, M. Morfopatologie generală. – Timișoara: 2003. – 313 p.	
6	Paul, I. Morfopatologie generală și organologie.- Iași: 1985.- 260 p.	
7	Paul I. Etiomorfopatologie veterinară Vol. II-III – Iași: Ed. "Ion Ionescu de la Brad", 2000. – 354 p; 2001. – 290 p.	
8	Paul, I. Etiomorfopatologia veterinară. Vol. I - București: ALL, 1996. – 524 p.	
9	https://seriadoi.wordpress.com/anatomie-patologica	Internet